

Jak přežít v divočině?

JOSEF LAVIČKA

Milí čtenáři, léto a prázdniny jsou tady. Letní měsíce bývají časem cestování, poznávání nových krajů a sbírání nových zážitků. Období pandemie nás ale naučilo, že ne vždycky věci vyjdou, jak je člověk plánuje. A konkrétně s cestováním je to v současnosti opravdu složité. „Správného dobrodruha ale nic nezastaví,“ říká se. Aktuální situace ve světě nás ale možná má vrátit trochu zpět a blíží k přírodě. V první řadě, když je omezeno cestování, doslova se nabízí objevování blízkých míst. Často právě „za humny“ naší obce najdeme velmi zajímavá místa, která jsme doposud přehlíželi. A za druhé, příroda nás nyní víc než dřív může naučit, jak reagovat na nečekané situace, jak být podle skautského hesla na každou situaci dobře připraven. Dnešní článek má tak být malým návodem k tomu, jak se do přírody vybavit a nachystat tak, aby člověka jen tak něco nezaskočilo a podařilo se mu přežít.

1) PLÁNOVÁNÍ CESTY

Před každou dobrodružnou výpravou je potřeba vše dobře naplánovat. Vydáme se

do hor nebo do lesa? K vodě nebo do pouště? Na jak dlouho? V jakém ročním období? Bude v blízkosti civilizace nebo budeme odkázáni opravdu sami na sebe? Tohle jsou otázky, které je nutné zodpovědět. Závisí na nich totiž zdar našeho podniku. Jakmile víme, kam půjdeme, můžeme si podle toho opatřit mapu nebo rozhodnout, co budeme a nebudeme na cestu potřebovat.

2) BALÍM, BALÍŠ, BALÍME!

Na počátku každé výpravy stojí dobře sbalené zavazadlo. Základem je mít dobré boty. Pevné a nepromokavé. Ale také dobře prošlápnuté (sbohem, puchýře!). Zavazadlo musí být přiměřené účelu výpravy. Tedy ne žádný maminčin lodní kufr, aby se nám

pod ním nepodlomila záda. Ale zase aspoň tak velké, aby se nám do něj vešlo vše potřebné. Základem jsou věci běžné potřeby, tedy oblečení, hygienické pomůcky, sada ešusů či nádoba na pití. Rozhodně bychom neměli zapomenout ani na krabičku poslední záchrany nebo se jí alespoň inspirovat. Nutností je přibalit dobrý nůž, léky a náplasti, provázek, jehlu a nit, nějaké peníze (např. 1–2 kovové padesátikoruny), pištálku, papír a tužku, kompas, svítilnu a potřeby k rozdělení ohně, jako křesadlo, zapalovač či zápalky. Promyslet si musíme také spaní – budeme potřebovat spacák a stan nebo spaní vyřešíme až v přírodě? Uf, teď už jen všechno sbalit tak, abychom měli vše důležité po ruce a aby batoh pěkně držel tvar.

3) VYRÁŽÍME

Zásadním pravidlem pro pobyt v přírodě či v lese je všimnout si věcí kolem. To platí nejen v tom smyslu, že by po nás venku nemělo zůstat nic, s čím si příroda neví rady. Také podle stop v blátě, nalomených větvíček či jinak poškozených přírodních materiálů můžeme dobře poznat, kdo a kdy tu byl naposled. Zároveň dobrý postřeh pomůže i naší orientaci v prostoru. Pokud máme trasu či danou oblast dopředu trochu naplánovanou, můžeme díky dobrému vnímání okolí dobře odhadnout, kde se právě nacházíme. V případě, že jsme na neznámém místě, po-

můžou nám k určení světových stran například lišejníky – ty rostou častěji na severní straně kmene stromu. Také mraveniště jsou většinou na severní stranu „strměji“ stavěná. Pokud jsme poblíž civilizace, celkem spolehlivým ukazatelem jsou kostely – oltáře bývají většinou na východní straně. Vynikajícím ukazatelem je i sluneční svit. Stačí zapíchnout do země klacík a dělat si každých 15 minut značky podle toho, jak se hýbe jeho stín. Na severní polokouli půjde stín vždy ze západu na východ. Nejspolehlivější pomůckou k určení světových stran je samozřejmě kompas.

4) TÁBOŘÍME...

Jedním z nejdůležitějších témat každého dobrodružství v divočině je samotné táboření. Při hledání tábořiště hraje významnou roli výběr místa. Ten se však řídí mnoha faktory. V první řadě je třeba tábořit na místech, která k tomu jsou určená. To znamená mimo soukromé pozemky, chráněné krajinné oblasti, národní parky či třeba chráněná pásma pitné vody. Neméně důležité je najít místo, kde nebudeme nikým nebo ničím rušeni. Určitě se vyplatí zajít hlouběji do lesa, než rozdělovat stan hned vedle lesní cesty. Na druhou stranu musí být člověk i vnímavý

k přírodě. Pokud je například v okolí rozrytá půda, mohlo by to nasvědčovat tomu, že se v daném místě přes noc schází divoká prasata. Noční setkání s těmito tvory by si člověk určitě měl ušetřit. Rovněž pokud rozbijeme stan poblíž vodního zdroje typu studánky či potůčku, je to sice pohodlné, ale většinou bývá v takových místech přes noc nižší teplota a může je navštěvovat i zvěř. Místo pro stanování by mělo být v závětrí a v bezpečné pozici tak, aby na ně například nemohl spadnout strom. A v neposlední řadě – záleží, jaký způsob nocování zvolíte. Zde opět platí celá řada proměnných. Jako zdánlivě nejjednodušší se může zdát spaní „pod širákem“. Člověk potřebuje jen dobrý spacák. Na druhou stranu je třeba zvážit, že v takovém případě jsme vystaveni případným nezdárům počasí nebo divoké zvěři. Samozřejmě lze postavit si přístřešek či úkryt z větví, ale v takovém případě potřebujeme více času. Druhou častou možností je vojenská celta či plachta. Nepromokavá plachta je jednoduše skladná a má po obvodu oka. S pomocí lanka tak celtu můžeme šikovně

napnout, například přes kmen ležícího stromu nebo si vytvořit mezi stromy improvizované přístřeší. Dalším řešením je stan. Jeho výhodou je jednoduché stavění a asi nejlepší ochrana. Nevýhodou pak představuje vyšší váha i to, že má často křiklavou barvu a můžeme na sebe zbytečně upozornit. Možností při hledání přístřeší lze využít již existujících přístřešků. Různých budek a tuláckých útulen je přinejmenším v ČR a na Slovensku celá řada. Problémem může být, že často nelze dopředu odhadnout, jestli v nich budeme sami, a vždy je dobré prověřit, jestli nejsou soukromé.

5) ... A JÍME

K zakládání tábořiště nepochybně patří i příprava jídla a zajištění obživy při dobrodružné výpravě. Velmi účinným nástrojem je v tomto případě oheň. Zde je třeba upozornit na to, že oheň lze rozdělovat jen na místech k tomu určených a musíme jej vždy důsledně uhasit. Zážitkem je i samotné rozdělování ohně. Možností je rozdělat oheň

pomocí tětiny, tak jako v Lovcích mamutů. Nebo pomocí tření tvrdého klacku o měkký kousek dřeva (tak jako třeba ve filmu Trosečník). Zajímavé je i použití zmíněného kovového křesadla, které lze dnes koupit v každém outdoorovém obchodě. Pokud jde o samotné získávání potravy, začneme vodou, protože bez ní člověk přežije jen 2–3 dny. Vodu lze najít následováním zvířecích stezek, které většinou vedou ke studánce. Pokud táboříme v zimě, můžeme rozpustit sníh. Další možnosti, jak získat vodu, je sbírání rosy. Je zapotřebí vstát ráno ještě za tmy a pak už jen stačí omotat si kolem boty suché tričko či jinou bavlněnou tkaninu

a projít se po louce. Následně tričko vyždímáme a je to. Stejně tak hodně vody zadržují i mechy, které lze vymačkat. Pokud si nejsme jisti původem vody, vyplatí se pít ji buď převařenou nebo nechat před pitím několik hodin v pet láhvi na slunci. Slunce svým UV zářením procházejícím přes průhledné stěny láhve totiž vodu zbaví bakterií.

Ohledně jídla se lze řídit pravidlem, že fantazii se meze nekladou. Pro případ nouze se vyplatí mít s sebou sušené maso či jinou prostorově nenáročnou stravu s dostatkem kalorií. Pokud jde do tuhého a nemáme co jíst, lze jíst i velké množství hmyzu, larev, ryb či rostlin. Vždy je však lepší jíst především to, co známe, zvláště v případě hub či rostlin. Pokud to jde, předem se připravme na oblast, do které se vydáváme. Nastudujeme si, co jedlého tam roste či žije a na co si naopak musíme dát pozor.

6) NEJSME V TOM SAMI

Kluci, pokud vás téma zálesáctví a dobrodružných výprav zajímá nebo byste se prostě jen chtěli dozvědět víc, vezte, že v tom nejste sami. Dobrodruhů je mezi námi celá řada a o tomto tématu byla již sepsána spousta knih či natočena celá řada filmů. Za doporučení stojí například knihy českého dobrodruha Jaroslava Pavlíčka či série britského zálesáka Beara Gryllse. Hodně štěstí na výpravě, zálesáci!

